

Identificarea și valorificarea stilurilor de învățare

Prof. Înv. Primar Popescu Ana

Cunoașterea stilului de învățare este benefică atât pentru elevi, cât și pentru profesori. Elevul va conștientiza calitățile, lacunele, nevoile de învățare și va alege mediul de studiu care îl avantajează cel mai mult. Profesorul trebuie să inițieze exerciții în cadrul cărora elevii să-și identifice stilul dominant de învățare. De asemenea, se dezvoltă relația interpersonală profesor-elevi-parinți, se stabilesc strategii de optimizare a învățării și se ține seama de punctele tari, se formează o imagine precisă (chiar dacă empirică) asupra diversității clasei.

Ca educatori, este important să prezentăm informațiile folosind toate modalitățile senzoriale. Aceasta creează pentru toți elevii, indiferent de stilul lor preferat, oportunitatea de a se implica.

Recunoașterea și înțelegerea diferențelor dintre stilurile de învățare presupun acceptarea și utilizarea unei mari varietăți de metode, procedee, materiale didactice de prezentare a conținuturilor noi. Identificarea stilurilor de învățare contribuie la înțelegerea relațiilor dintre elevi și actul învățării.

Profesorul poate identifica stilurile de învățare ale elevilor pe mai multe căi:

- prin observarea și analiza propriilor experiențe/conduite de învățare; consemnarea modului în care își pregătește lecțiile la diferite discipline, condițiile de învățare preferate, metoda de studiu ce i-a adus succes, momentele propice învățării;
- prin caracterizarea stilului de învățare pe baza explicațiilor, descrierilor, exercițiilor oferite de diferiți autori, aplicarea unor chestionare specifice (Internet, manuale de psihoteste) ce permit identificarea modalităților de abordare a sarcinilor de învățare în diferite contexte educaționale,
- prin autoinformarea cu privire la stilurile de învățare, participarea activă la activitățile practice cu această temă (orele de consiliere și orientare, diverse opționale), implicarea în programe educaționale cu această temă (de exemplu, optimizarea stilului de învățare, tehnici de învățare eficientă).

Important de avut în vedere:

- stilurile au o valoare neutră, nu există nicio cale ca vreunul să fie cel mai bun. Persoane cu stiluri diferite reușesc să învețe la fel de productiv.
- stilul de învățare vorbește despre diferențe individuale, nu reprezintă o cale de omogenizare a grupului;
- obținerea și sintetizarea informațiilor privind stilurile individuale ale elevilor nu ne vor fi utile dacă nu se răspunde cu metode adecvate preferințelor individuale;
- preferințele noastre de stil, ca facilitatori ai învățării, pot fi puternic influențate de contactul și de experiența adecvată cu un anumit mediu de formare. Apare astfel pericolul ca, în procesul de predare, să favorizăm propriul stil senzorial, ceea ce poate dezavantaja pe elevii care percep pe alte canale senzoriale;
- preferințele celor care învață nu reprezintă neapărat și domeniile în care aceștia se descurcă cel mai bine; stilul este distinct de nivelul de performanță sau capacitate;
- elevii pot dezvolta interpretări diferite din aceeași experiență;
- diferite abordări ale stilului oferă rezultate variate, chiar surprinzătoare. De aceea, este important să alegeți un model de stil care este bine documentat și care, în abordarea sa, oferă suport pentru planificarea instruirii, nu doar simpli identificatori de stil (etichete).

Alegerea unei strategii corespunzătoare unui anumit stil de învățare nu reprezintă o simplă opțiune.

Profesorul trebuie să țină seama de următoarele aspecte:

- actualizarea informațiilor și prezentarea acestora în conformitate cu logica științei și cu logica didacticii specialității;
- posibilitățile de construcție interdisciplinară;
- greșelile tipice în înțelegere și cauzele lor;
- influențele extracurriculare în construirea operațiilor și schemelor cognitive;
- gradul de valorificare a experienței cognitive sau practice;
- prezentarea unor situații/cazuri cât mai apropiate de realitatea imediată a elevului;
- sarcinile să fie formulate în termeni de analiză critică, de comparare, de clasificare, de predicție, de căutare a alternativelor, de formulare de ipoteze, de proiectare a unor soluții;
- situațiile, cazurile, problemele selectate și prezentate în clasă trebuie să fie accesibile, să trezească interes, să angajeze, să se bazeze pe corelații interdisciplinare;
- în formularea sarcinilor să se facă apel și la informațiile nonformale și informale, ca experiențe reale ale elevilor, care trebuie clarificate, înțelese, corelate și introduse în experiența cognitivă conștientizată;
- ca organizare a spațiului, clasa trebuie să fie una neconvențională pentru a permite și activitate individuală, cu materiale suport, dar și cea în grup pentru a se putea desfășura o dezbatere, de exemplu;
- climatul nu este de cunoaștere dacă se face apel la deprinderi/practici tipice și rutiniere, dacă se utilizează lecturi sau proiecții deja realizate, dacă se precizează reguli exacte în desfășurare, care să blocheze afirmarea și interacțiunile;

Este recomandat ca strategiile să fie îmbinate în funcție de scopuri, probleme de rezolvat, instrumente disponibile.